

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

בנות-החווה/ המתארת מעט מעולם הבוקרים הישראליים, כאחת מהיות-הבקר שצפו בארץ. בשער הגיליון: אחד מאנשי הוות הבוקרים, כמאפיין החליון הישראלי של שנות ה-50.

בגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה פורסמה כתבה נוספת בסדרה: "חופה: גננסטריון בבית העירייה". במדור "הנרדן" התווכח אורי אבנרי עם עורך העיתון "מעריב" הר"ר עזריאל קרליבך, שפירסם מאמר הרוף נגד "העולם הזה" שיכול היה להתפרש כמצדיק את הנחת הפצצה בדפים שבו נדפס, "העולם הזה" המדור, במדינה" הציג, תחת הכותרת, "העולה: רכוש פרטי", את נרעא צייד הנפשות בלכיש, למען מפא"י. כתבת-החווה היא הכתבה, "להוות-הבוקרים דרושת

69 טנקים תקועים במנילה * החיוך הישיד של ד"ר יוסף

בורג * מפא"י מפציצה את "דפוס ישראל"

"העולם הזה" 921 תאריך: 9.6.1955

המשק

מבצע קבלה

שלמה גולדברג היה אדם אהב חוק וסדר. הפרת הוראות הממשלה בידי מוסדות וגופים שונים היתה מעלה את חמתו בכל עת. אולם הקס שישבר את סבלנותו היה דווקא החלטת איגוד הקיוסקאים להעלות את מחירי הסודה. הגוון המיץ, בניגוד להוראות תתי-המסחר-התעשייה, זלמן סוואייב, הפעם החליט שלמה לפתוח במיבצע משלו: הוא ישתה שפע של משיקות קלים, ידרוש קבלות, יגיש אותן למישרטה, אם תסרב המישרטה לפעול כחוק, יגיש גולדברג סידרה שלמה של קובלנות פרטיות, ובית-המישפט יהיה מוכן רח לפעול.

מכתבים

טרור וגד החופש

עורך העולם הזה טעה — המשקפים שלי כן נשברו עליידי אחת הפצצות — שבעיני לא היו "משונות".

דו"ש, תל-אביב חומר נפץ זה אות כבוד ללוחמי האמת והצדק.

ראובן גרינברג (רומק) ** ירושלים

אל תדון את חברך עד...

אני אמנם מודה לכם על התעניינותכם במישפט-קסטנר. אבל הרשו לי להעיר הערת-מה — למען הדיק מעולם לא התיבטאית בצורה כלשהי בקפה צבר בדבר פסק-הדין במישפט הנ"ל (העולם הזה 917). היותו בדיבורים אלה, לו נאמרו, משום עבירה על תקנות הסוביידיצה ואין בדעתי לחקות את עבירותיו של הצד שכנגד בנידון.

מלכיאל גרינוולד***, ירושלים

אנשים

● בטכס חנות מרכות החיוג-הישיד מירושלים וחיפה לתל-אביב, אמר שרי הדואר ד"ר יוסף בורג: "עיקר חשיבותו של החיוג הוא בכך שסייע להפגת עצי בנותם של האזרחים. אני מקווה כי מן החיוג הישיד נגיע גם לחיוך הישיד...". ● ח"כ חרות, ד"ר יוחנן בארר, היה הראשון שהביא ליישבת ועדת-החוקה-החוקי נמישפט בכנסת את הידיעה כי דפוס יש"ר, שבו מודפסים גם העולם הזה וגם היומון חרות הופצץ. לשמע המילה הזאת שאל ח"כ מפא"י יעקוב שימושון שפירא בתדהמה: "מן האוויר?" על כך השיב בארר מייד: "לא, ממפא"י".

שכוחות רבות, נשארה במחבוא סיסמה הטומנת בחובה חומר נפץ עז. סיסמה האפלייה העדתית, הסיסמה שהכניסה ל"כנסת הראשונה חמישה נציגים שנבחרו רק בזכות השתייכותם העדתית, זכות ש"היתה הפעם עלולה לשמש חרב פיפיות לרוב המיפלגות, שלא מילאו את הכי טחותיהן הקודמות.

אולם אם הבעיה העדתית הושתקה בי אופן רשמי הוסיפו הדי הקיפוח הבלתי רשמי להציק לפעילים המיפלגתיים בני אותן העדות. בימים אלה, כשהרתיחה סביב הרכבת הרשימות הגיעה לשיאה, הוציא עו"ד שלמה כהן-צידון, יליד מצ"ר ריים וחבר מפא"י, חוברת בחירות לבני העדות השונות בכנסת ובמוסדות. כותב שלמה כהן-צידון: "בעוד שמיס" פרס של בעלי זכות הבחירה בני עדות המזרח לכמציאת מיספר הבחורים (47%). ישבו בכנסת הראשונה 11 נציגים ספרדיים ותימניים. ובכנסת השנייה ירד מיספרם לשבעה". מוסיף כהן-צידון בא"י רוגיה מרה: "150 אלף האזרחים הערביים זכו לשמונה מקומות ורק שבעה נציגים ייצגו למעשה את האינטרסים של

שכוחות רבות, נשארה במחבוא סיסמה הטומנת בחובה חומר נפץ עז. סיסמה האפלייה העדתית, הסיסמה שהכניסה ל"כנסת הראשונה חמישה נציגים שנבחרו רק בזכות השתייכותם העדתית, זכות ש"היתה הפעם עלולה לשמש חרב פיפיות לרוב המיפלגות, שלא מילאו את הכי טחותיהן הקודמות.

אולם אם הבעיה העדתית הושתקה בי אופן רשמי הוסיפו הדי הקיפוח הבלתי רשמי להציק לפעילים המיפלגתיים בני אותן העדות. בימים אלה, כשהרתיחה סביב הרכבת הרשימות הגיעה לשיאה, הוציא עו"ד שלמה כהן-צידון, יליד מצ"ר ריים וחבר מפא"י, חוברת בחירות לבני העדות השונות בכנסת ובמוסדות. כותב שלמה כהן-צידון: "בעוד שמיס" פרס של בעלי זכות הבחירה בני עדות המזרח לכמציאת מיספר הבחורים (47%). ישבו בכנסת הראשונה 11 נציגים ספרדיים ותימניים. ובכנסת השנייה ירד מיספרם לשבעה". מוסיף כהן-צידון בא"י רוגיה מרה: "150 אלף האזרחים הערביים זכו לשמונה מקומות ורק שבעה נציגים ייצגו למעשה את האינטרסים של

יחסי חוץ

69 טנקים כבדים מסוג שרמן נחו"ה שבוע ללא צריחים ותותחים במיגרש הר גרוטאות במחנה מורפי שבמנילה, מקום בו נמצאים משרדי המטכ"ל של הצבא הפיליפיני. הסקרנים המעטים שהציצו בהם מבעד לגדרות יכלו להבחין בצמחים הר סובטרופיים העולים ומכסים את השרי"ר נים המחלודים. רק אנשים מעטים בישראל ידעו כי גלמי-פלדה אלה הם עדות מחלידה למאמץ חשאי נוסף של מדינה מבודדת לרכוש לעצמה, מכל מקור אפשרי, ציוד צבאי כבד, מאמץ שלא עלה יפה לפי שעה, ושגרם למשרדי החוץ של הפיליפינים גם וארצות-הברית לכאבי-ראש.

הגורם העיקרי לכאבי-הראש היה גבר ישראלי לא צעיר, נמרץ-מראה בשם נחום שמיר, שבערות מחונן פיליפיני, כמעט הועבר את הטנקים המשומשים לישראל. טרקטורים — בתנאי. דמינדור קאפרה, בעליה של חברת בתה קונסטורט קשיון, חברה קבלנית לבניין, ואורח פרי ליפיני, לא נתקל בכל קשיים, כשהציע בתחילת החורף לרמטכ"ל הפיליפיני, ש"תיכנן הקמת מיבנה מרכזי למשרדיו, להקים למענו את בניין הפנטאגון שלו, שהיה צריך לעלות לפי המשוער 95 אלף לירות שטרלינג, תמורת 69 טנקים שיצאו מכלל שימוש.

הטנקים הועברו לידי הצבא הפיליפיני כשפיו האמריקאים את האיים. עתה אמרו הפיליפינים להטביע אותם בים כשלד למוח במעגן מגילה. אנשי המטכ"ל לא סירבו גם לטפל בהגנת השרי"ר למסירת הטנקים לידי אדם בשם נחום שמיר, שעמד להטענים בנמל מגילה על אוניה שתפליג לכיוון בלתי ידוע. לדברי השבוי עזן הלבנוני עראב ויק, שפירסם סיפור זה בעירבוביה של עובדות ודמיון מזרחי, היה נחום שמיר, חבר קיבוץ בגליל ה"עליון, איש רכש ישראלי, אולם עובדה זו, גם אם היתה נכונה, לא הפריעה לאנשי המטכ"ל הפיליפיני.

הקושי צץ לכשהתעניין משרד-החוץ ה"פיליפיני, הממונה על רשינות הייצוא, בציוד הצבאי המיושן. הסברו של שמיר, כי הכוונה היתה להרכיב ממנועי הטנקים טרקטורים, הושיע את רצונו. אולם הוא דרש פעולה ממשית להוכחת הכוונה: נוסף על פירוק הצריח והתותחים דרש לפרוק את השרי"ר בשלושה מקומות, כך שאי אפשר יהיה לתקנו. לזאת התנגד, כמובן, הלקוח.

הכתובת הנכונה. העניין הועבר ל"טיפולו של ראו ליטריו, מנהל משרד החוץ הפיליפיני, לאחר שקונסול-הכבוד של יש"ר ראל בפיליפינים התערב בדבר, ותבע כי משרד-החוץ יקיים את ההסכם, וישלח את הטנקים לארץ היעד. כאשר יצא הסיכוסך מגדר חשאי, לא שקטו הנציגים הערביים בפיליפינים על שמריהם, ופנו יש"ר אל הכתובת הנכונה: השגרירות האמריקאית.

בחדש שעבר קיבל קונסול-הכבוד של ישראל הודעה סופית כי מכירת הטנקים לא תורשה, אם לא יבוצעו בהם התקונים.

בחירות

הון הקיפוח

בעוד שהבחירות המתקרבות הביאו את המיפלגות להוציא מהמחשבים סיסמות

עזריאל קרליבך בציורו של שמיאל בק, הירות — פצצה!